

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 71 0 П 184297 21 Рев
Бања Лука, 24.11.2021. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Горјане Попадић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља ГП К. а.д. К., кога заступа Заједничка адвокатска канцеларија Д., Р. Д. и Т.Д.-Ч., из Б.Л., Пословни центар К., против тужених Републике Српске, коју заступа Правобранилаштво Републике Српске, те: Б.Т. из Б.Л., Р.В. из Б.Л., Д.К. из Б.Л., Љ.Б. из Б.Л. и Г.К. из Б.Л., које заступа В.Р., адвокат из Б.Л., ради испуњења уговора, вриједност спора 38.455,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 184297 21 Гж 3 од 11.5.2021. године, на сједници одржаној 24.11.2021. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Захтјев тужене Републике Српске за накнаду трошкова састава одговора на ревизију, се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 184297 18 П 2 од 28.6.2019. године, обавезани су тужени Б.Т., Р.В., Д.К., Љ.Б. и Г.К., да солидарно исплате тужитељу износ од 17.725,46 КМ, са законском затезном каматом од 14.5.2005. године и накнаду трошкова поступка у износу од 7.846,13 КМ, са законском затезном каматом од 28.6.2019. године до исплате, а одбијен је захтјев у односу на ове тужене, за главно потраживање и законске затезне камате и трошкове поступка преко досуђеног износа и у цјелини је одбијен захтјев у односу на тужену Републику Српску (даље: првотужена).

Рјешењем истога суда број 71 0 П 184297 18 П 2 од 27.5.2020. године, обавезан је тужитељ да првотуженој накнади трошкове поступка у износу од 14.250,00 КМ, а одбијен је захтјев преко досуђеног износа.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 184297 21 Гж 3 од 11.5.2021. године, жалба тужених Б.Т., Р.В., Д.К., Љ.Б. и Г.К. (даље: тужени од 2. до 6.), је усвојена и означена првостепена пресуда у усвајајућем дијелу захтјева тужитеља у односу на ове тужене је преиначена тако, што је одбијен тужбени захтјев да се ови тужени обавезу да тужитељу солидарно исплате износ од 17.725,46 КМ, са законском затезном каматом од 14.5.2005. године и за накнаду трошкова поступка и обавезан је тужитељ да туженима од 2. до 6. накнади трошкове поступка у износу од 24.558,00 КМ,

а одбијен је захтјев преко овог износа, те је обавезан тужитељ да истим туженима накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 2.632,50 КМ, док су одбијени њихови захтјеви за накнаду трошкова састава одговора на жалбу.

Истом пресудом жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда, у дијелу којим је у цјелини одбијен захтјев у односу на првотужену и у одбијајућем дијелу захтјева, преко досуђеног износа, у односу на остале тужене за главно потраживање и законске затезне камате и трошкове поступка је потврђена, те је жалба тужитеља одбијена и првостепено рјешење у усвајајућем дијелу захтјева првотужене за накнаду трошкова поступка је потврђено и одбијен је захтјев тужитеља за накнаду трошкова састава жалбе у износу од 1.316,25 КМ.

Тужитељ добија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка, погрешне примјене материјалног права и „из свих других разлога“ и предлаже да се иста преиначи и усвоји тужбени захтјев, уз накнаду трошкова поступка или укине и предмет врати истом суду на поновно суђење.

Првотужена у одговору на ревизију предлаже да се ревизија одбије и да се тужитељ обавезе да јој накнади трошкове састава одговора на ревизију у износу од 750,00 КМ.

Тужени од 2. до 6. у одговору на ревизију оспоравају наводе ревизије и предлажу да се иста одбије као неоснована.

Ревизија није основана.

Тужитељ захтјевом у тужби тражи плаћање уговорених и изведених радова у износу од 38.455,00 КМ, са каматом и трошковима поступка.

Расправљајући о постављеном тужбеном захтјеву првостепени суд је на основу проведених доказа утврдио: да су првотужена (инвеститор) и тужитељ (извођач) закључили Уговор о надоградњи станова од 25.7.2002. године, чији предмет су радови на надоградњи станова у Б.Л., Улица ..., према инвестиционо-техничкој документацији, којим је уговорена цијена радова у износу од 171.472,59 КМ; да се тим уговором извођач обавезао извести све накнадне радове на објекту по захтјеву инвеститора и уговорили су примјену Посебних узанси о грађењу; да су 8.8.2002. године тужитељ (извођач) и тужени од 2. до 6. (наручиоци), закључили Уговор о извођењу радова на надоградњи станова у Б.Л., ..., којим су се у члану 6. сагласили, да ће се „у свему осталом примјењивати одредбе наведеног уговора од 25.7.2002. године“; да је између тужитеља, тадашњег Министарства Републике Српске (суинвеститор) и тужених од 2. до 6. (инвеститори), закључен уговор о удруживању средстава за изградњу станова број ... од 13.12.2002. године, којим су инвеститори преузели обавезе финансирања извођења радова изградње стана по уговорено цијени по 1м², обрачунатој на основу предрачуна, а да ће се коначан обрачун квадратуре и цијене стана утврдити коначним обрачуном и да су се споразумјели да инвеститори изведу грађевинске радове о свом трошку, на сваком од додијењеним им стамбеним просторима, чија структура и површина је одређена тим (тројним) уговорима; да се истим уговорима поменуто Министарство (суинвеститор), обавезало обезбиједити одобрење за грађење, пројектну и другу техничку документацију, стручни надзор, извођење на пројекту, технички пријем, као и документацију потребну за укњижбу власништва над изграђеним становима и да ће

поднијети захтјев за технички преглед изведених радова, ради провјеравања техничке исправности изграђених станова прије почетка њиховог кориштења и да је те своје уговорне обавезе, с обзиром на степен довршености радова, испунило; да су у „прегледу обрачуна извршених радова“ од 17.10.2003. године наведени радови који су изведени по основној понуди, да је исти потписан од стране надзорног органа и да је према том прегледу, остао за наплату износ од 38.455,09 КМ; да су првотужена и тужитељ 29.4.2003. године закључили Допунски уговор о надоградњи станова, за извођење накнадних радова (према понуди број ... од 29.4.2003. године), у износу од 65.785,38 КМ, чиме укупно уговорена вриједност радова износи 237.257,97 КМ; да је тужитељ напустио градилиште у октобру 2003. године и да није сачињен коначни обрачун изведених радова; да је суинвеститор писменим путем 22.10.2004. године позвао тужене од 2. до 6. да измире своје обавезе према извођачу, према прегледу њихових појединачних новчаних дуговања сачињеном од стране тужитеља; да је плаћање изведених радова извршено по прве четири испостављене привремене ситуације и да је VI привремена ситуација (за радове извршене закључно са 22.11.2004. године), испостављена за наплату износа од 17.725,46 КМ; да су тужени од 2. до 6. имали примједбе на квалитет, количину и вриједност изведених радова (одступање од пројекта, неизвођење појединих пројектних фаза), чиме је промијењена структура цијене јер су изведени радови мање вриједности и да исти сматрају да су исплатом уговорене цијене, своје уговорне обавезе измирили; да је у поступку обезбјеђења доказа проведено вјештачење по вјештаку грађевинске струке М.П., који се изјаснио о начину вођења документације на градилишту наводећи да објекат није завршен; да је грађевински вјештак Н.Н. нашао, да је уговорено „укупно свих радова по понуди“ у вриједности од 237.257,97 КМ, а да је вриједност изведених радова 202.907,76 КМ и да је за отклањање недостатака (које је описао и процијенио), потребно 7.968,00 КМ; да је према налазу Института И. Б.Л., уговорена вриједност радова у износу од 237.257,97 КМ, а да је изведена вриједност радова 207.581,58 КМ и да ту вриједност треба умањити за трошкове санације радова (у налазу наведених и на сликама приказаних), у износу од 15.470,45 КМ; и да је тужитељ тужбу у овој правној ствари поднио 10.9.2007. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да, с обзиром на природу предметног потраживања, да се у овом случају за оцјену приговора тужених од 2. до 6. о застарјелости потраживања, примјењује општи застарни рок из члана 371. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, број 29/78, 39/85 и 57/89, те „Службени гласник Републике Српске“ број 17/93, 3/96 и 39/03 и 74/04, даље: ЗОО) и да имајући у виду да су спорне привремене ситуације испостављене 2003. године а да је предметна тужба поднесена 10.9.2007. године да, супротно њиховим наводима (да се има примјенити застарни рок из члана 374. ЗОО), приговор ових тужених, није основан. Даље је закључио, да цијенећи уговорне обавезе преузете од стране првотужене, која је те обавезе и испунила (члан 262. став 1. ЗОО) и која се није ни обавезала на финансирање радова из поменутих уговора, што овдје представља предмет спора, да је код таквог стања ствари основан приговор првотужене у погледу недостатка пасивне легитимације на њеној страни, те да је у ситуацији када се ради о потраживању правних лица из уговора о промету роба и услуга које предвиђа одредба члана 374. ЗОО, основан и приговор застарјелости потраживања у односу на ову тужену. Полазећи од утврђења да су се тужени од 2. до 6. наведеним уговорима обавезали на суфинансирање изградње, не само одређеног стана, већ и објекта и да природа уговора о надоградњи више станова подразумијева цјеловитост и свеукупност радова који су неопходни за надоградњу предметних станова, позивом на члан 1. наведених Уговора о удруживању средстава за изградњу стана закључених између суинвеститора, инвеститора и извођача радова (којим

је, између осталог, дефинисан предмет уговора), исти суд је закључио да се овдје ради о солидарној одговорности тужених од 2. до 6. за предметно потраживање тужитеља. Налазећи да је до раскида предње наведених уговора дошло прије техничког пријема и окончања радова (јер је тужитељ напустио градилиште у октобру 2003. године, а тужени од 2. до 6. су ушли у посјед станова који су били предмет тих уговора), првостепени суд је становишта, да VI привремена ситуација према којој је укупно потраживање у односу на ове тужене 17.725,46 КМ, представља коначан обрачун, па је позивом на одредбе ЗОО и на одредбе Посебних узанси о грађењу („Службени лист СФРЈ“, број 18/77 и 29/78), означене у образложењу првостепене пресуде и на члан 104. Закона о уређењу простора („Службени гласник Републике Српске“, број 84/02 до 53/07), обавезао тужене од 2. до 6. да тужитељу солидарно исплате тај износ, са законском затезном каматом од дана 28.6.2019. године.

Другостепени суд је прихватио чињенична утврђења, али не и правне закључке првостепеног суда па је по жалбама тужитеља и тужених од 2. до 6. судио као у изреци побијане пресуде. Према становишту тога суда, с обзиром да је појединачно закљученим уговорима између тужитеља, првотужене, и тужених од 2. до 6, цијена за сваки од станова одређена у фиксном износу (од 610,00 КМ/м² и према површини станова), а цијена радова у укупном износу за цијели објекат, да је тужбени захтјев за солидарно обавезивање тужених од 2. до 6. неоснован. Према разлозима датим у побијаној пресуди, ови тужени су доказали да су изведене радове платили и да преглед обрачуна тих радова (на које се темељи захтјев у тужби), није саставни дио ни једне ситуације и да је као такав противан одредби члана 58. Посебних Узанси о грађењу (којим је предвиђено да се изведени радови плаћају на основу привремених и окончане ситуације), те да су исти тужени своје тврдње да тужитељ није испунио своју обавезу из уговора, а тиме и основаност оспоравања тужбеног захтјев доказали, између осталог и, налазом Института И. Б.Л.

Одлука другостепеног суда је правилна и ревизионим наводима тужитеља се ничим битним не доводи у сумњу.

Према одредби члана 124. ЗОО, када једна страна у двостраном уговору не испуни своју доспјелу обавезу, друга страна може, ако није шта друго одређено, захтијевати испуњење обавезе, или под законом предвиђеним условима раскинути уговор, простом изјавом, ако раскид уговора не наступа по самом закону, уз могућност захтијевања накнаде штете. У одредби члана 132. ЗОО садржана су правила о посљедицама раскида уговора због неиспуњења. По ставу 1. овог члана, раскидом уговора обе уговорне стране се ослобађају својих обавеза, изузев обавезе на накнаду евентуалне штете; а ако је једна страна извршила уговор потпуно или дјелимично, има право да јој се врати оно што је дала (став 2.).

У конкретном случају је неспорно да је тужитељ извео радове на објекту који је предмет уговора о надоградњи станова, према испостављеним привременим ситуацијама од I до IV и инвестиционо техничкој документацији из члана 1. уговора и да је до раскида уговора дошло напуштањем градилишта од стране тужитеља, због неријешених односа са инвеститорима за радове обухваћене V и VI привременом ситуацијом.

Према оцјени овога суда, нижестепени судови су правилно судили када су тужбени захтјев тужитеља у односу на првотужену одбили, због недостатка пасивне легитимације на њеној страни и због застарјелости потраживања и за своје одлуке су о томе дали ваљане, аргументоване и на утврђеном чињеничном стању и уз правилну примјену материјалног права, засноване разлоге, које у свему као правилне прихвата и

овај суд, па се указује беспредметним понављање, већ датих разлога. Стога се ревизиони наводи у односу на побијану одлуку у овом дијелу, не могу прихватити основаним. Слиједом тога правилно је и допунско рјешење од 27. 5.2020. године, о накнади тошкова поступка овој туженој, па немају основа наводи ревизије којим се побија правилност тог рјешења.

Из чињеничног утврђења првостепеног суда, које је прихватио и другостепени суд произлази, да је према VI привременој ситуацији за наплату преостао износ од 34.872,71 КМ (који се у незнатном дијелу разликује од износа наведеног у прегледу обрачуна изведених радова од 17.10.2003. године), па када је тај износ умањен за 10% (који се сагласно уговору, задржава до техничког прегледа, ради отклањања евентуалних недостатака), за наплату изведених, а неплаћених радова је утврђен износ од 17.725,46 КМ. Даље произлази, да се уговором о надоградњи предметних станова извођач (тужитељ) обавезао да ће извести и накнадне радове на објекту, по захтјеву инвеститора, и да су исте уговорне стране закључиле допунски уговор од 29.4.2003. године за накнадне радове, чија је вриједност 65.785,38 КМ. Код оваквог стања ствари и чињенице да су у уговорима о удруживању средстава за изградњу станова закљученим између тужитеља, првотужене и са сваким од тужених од 2. до 6, одређене цијене станова у новчаном износу назначеном у уговорима, које су утврђене на основу инвестиционо-техничке документације и понуде из 2002. године наведене у члану 1. уговора, у ком износу су ови тужени исплатили тужитељу ту цијену, а да су накнадни радови уговорени након формирања уговорене цијене предметних станова, погрешан је закључак другостепеног суда да су исти тужени измирили у цјелини своје обавезе исплатом уговорених цијена стана. Ово из разлога, што чињеница да коначан обрачун квадратуре и цијене предметних станова, нису сачињени (прије раскида уговора), не ослобађа ове тужене обавезе плаћања изведених радова, у складу са закљученим уговорима. Друга је ствар што тужитељ није доказао одлучне чињенице за утврђивање цијене предметних станова, у складу са наведеним уговорима. Међутим, с обзиром на разлоге из којих је првостепена пресуда преиначена, предње наведено није од значаја за правилност исте.

Насупрот наведеном, правилно је другостепени суд судио када је закључио да тужени од 2. до 6. нису солидарни дужници, какво схватање је у својој одлуци изразио првостепени суд. Наиме, основно дејство обавезе, без обзира на основ њеног настанка, је дужност дужника обавезе да је испуни у свему како она гласи и овлашћење повјериоца да захтијева њено испуњење (члан 262. став 1. ЗОО). Садржина солидарности дужника у пасивним солидарним обавезама (као што је овдје случај), у смислу одредбе члана 414. став 1. ЗОО састоји се у томе, да је сваки солидарни дужник одговоран за цијелу обавезу.

Полазећи од напријед наведеног генералног правила о правима повјериоца и обавезама дужника, примјенљиво на конкретан случај исто значи, да су тужени од 2. до 6. у обавези према тужитељу да исплате, свако од њих, цијену стана према коначном обрачуну изведених радова. Истина, те цијене с обзиром на све напријед наведено нису коначно одређене као што је уговором предвиђено, што само по себи обавезе истих тужених не чини солидарним обавезама. Ово из разлога, што тужбени захтјев мора извирати из чињеничних навода тужбе у којем се наводи правни однос странака у спору и мора се идентификовати по тужбеном приједлогу и по чињеницама на основу којих се приједлог заснива. То даље значи, да је тужитељ захтјеве у односу на ове тужене требао поставити у висини утврђених цијена, за сваки од наведених станова, на начин како је је сачинио „преглед дуговања“ за сваког од тужених, који је првотужена (као инвеститор) доставила овим туженима уз опомену од 22.10.2004. године и то на основу параметара

наведених у предметним уговорима, на основу којих би се вршио коначан обрачун, а тиме и обрачун коначне цијене станова – подобних за провјеру правилности начина обрачуна висине цијена станова, што тужитељ није учинио, а на њему је терет доказивања чињеница на којима заснива тужбени захтјев (члан 7. став 1. и члан 123. став 1. Закона о парничном поступку „Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП).

Из наведених разлога, другостепени суд је правилно судио када је тужбени захтјев одбио и за своју одлуку је, супротно наводима ревизије, дао правилне и на утврђеном чињеничном стању и материјалном праву засноване разлоге, слиједом чега наводи ревизије у овом правцу, нису основани.

Другостепени суд је правилно оцијенио проведене доказе у погледу доказаности чињеница на којима се заснива тужбени захтјев, правилно је примијенио одредбе 7. и 123. ЗПП, а побијана пресуда садржи ваљане разлоге о одлучним чињеницама, па се ревизиони приговори да је побијана пресуда захваћена повредама предње наведених одредаба ЗПП и чланова 8, и 191. истог закона, нису основани.

С обзиром на разлоге садржане у образложењу ове пресуде, остали наводи ревизије нису од значаја за правилност исте.

Из наведених разлога, а на основу члана 248. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Одбијен је захтјев првотужене за накнаду трошкова састава одговора на ревизију у износу од 750,00 КМ, јер исти у смислу одредбе члана 387. став 1. ЗПП, не представља неопходну радњу у поступку која је утицала на одлуку по ревизији.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић